

Svenska Canada = Tidningen

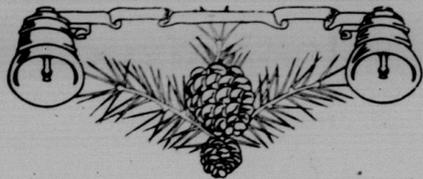
The Swedish Canada News

ARG. (Year) 24.

LÖSNUMMER 5 CENTS.

WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 13 DECEMBER, 1916.

NO. 50

Kulturbilder.

Erinringar från ungdomstiden.

För Svenska Canada-Tidningen. Af RUDOLF EINHARDT.

NILIGEN så jag i tidningarna att Växjö-biskopen, Nils Johan Olof Herman Lindström hade aflidit, och hans bortgång framkallade hos mig minnet af en hel massa mer eller mindre obetydliga men för mig dock i framsatta episoder från svenska dagar. Lindström var nämligen, innan han blef biskop, kyrkoherde i min födelsebygd Glemminge, och jag har därför haft tillfälle att sammanträffa med honom och lära känna honom ganska väl. De få erinringar, som jag annars upptecknat, äro i och för sig obetydliga nog, men rummet och tidens afstånd gör, att de i sitt afslagna perspektiv framstå synnerligen klart för mig. Den annalkande julen är ju också i särskild grad egad af framkallade gamla minnen i gammal belysning men med starkare sken.

För att först säga några ord om biskop Lindström så vill jag komma till ihåg honom som en man som både i sitt enkla och offentliga lif gjorde intryck af omätligt rättvisa och redlighet. I honom fanns intet flak, hvarken i andliga eller världsliga ting. Intet skrymteri eller humbug. Han talade aldrig religion utan från predikstolen. Han bråkade aldrig med, eller lade sig i, sina församlingars privatlif. Han uppträdde aldrig som biktfadere eller rådgivare, om han ej särskildt ombads därom, hvilket nog var mycket sällan, ty det lagna släktet nere på den skånska slätten tar religionen så väl som allt annat: sant och "med ro".

Under ett yttre, hvars oansenlighet ganska mycket accentuerades af ett krossadt näsben, hystes både en människa och en präst af en särskild digent andlig kraft. Han behöfde endast öppna sin mun för att med det samma fördrå sin oförvågande personlighet. Hans resonemang var alltid enkelt, klart, logiskt och övertygande. Som andlig väktare fanns nog icke hans motstycke. Hans predikan liksof hans tal präglades af precis samma logiska skärpa och flärdighet. Det var måla tre inga fraser där, intet skrymteri, intet "bilgande" mot himmeln, inga "bonesucker till Herren", nej, det var den inbenedade rättfärdighets omtyckta och oskrämda ordet, som med rättfram klarhet likt huggande svärd skuro genom hjärtan och njurar. Tillgjordhet och effektivitet voro helt och hållet både frammande och fräntotande för hans natur. Till och med då han ledde församlingens bön, märktes aldrig någon förändring i blick, tonfall eller åtbörd. Det låt snarare, som om han befordradt Gud att välsigna medlidningen.

Ehuru Lindström aldrig försökte uppträda som biktfadere eller blanda sig i sina församlingars privata lif, så var därför ej tro att hans församlingars andliga behof voro likgiltiga för honom. Tvärtom. Inom kunde taga sig sitt prästerliga kall allvarigare eller mera samvetsgrant. Hans till synes likgiltiga hållning förestäfvades utslutande af hans inbenedade blygsamhet, frönsalighet och verkligt kristliga fördragsamhet. Medveten om sin nitiska och omsorgsfulla religionsundervisning både från predikstolen och inför nattvardshärbordet, öfvertygad också om renheten af sin lära och sitt tvärfra fina bekantskaps- och kyrkliga leverne ansåg han tydligen med för att någon ytterligare sträfvning från hans sida snarare komme att stjälpa än hjälpa en god sak. Hans privata umgänge med församlingens ämbetsdärfor alltid karaktären af den vanliga medborgarens.

Liksom hos alla män med djup öfvertygelse och omätligt rättfärdighet var naturligtvis, hvarje form af skenhelighet alldeles frammande för honom, och likt alla män med verkligt karaktärsstyrka hängde han aldrig upp sig på småsak. Sina goda gärningar låt han leke utropa "i gathörnen och på torgen", och han följde så mycket som möjligt maximen: När du är i Rom, så gör som romarne göra. I hvardagslif så stämte t. ex. använde han aldrig spritdrycker, och bordet bönes lästes samvetsgrant vid hvarje måltid. Men då han var ute på de vidlyftiga skånska bondgillena, som alla noga conformera med det skånska slabo-mottot: "möen mad, god mad, mad i rätan till och med igen" — och i "mad" inbegripes den sansade och förnuftiga slabo också en lagom kvantitet dryckjom — så distanserades han för tillfället med sina mera puritanska hvardagsregler. Uti ceremonier ledde han då vägen till morgnadsbordet och tog sig en sup, och mådde honom stundem gratera ämbetsmannen, till det utmärkt bränvet, eller efter som måltiden framskred till det smakliga vinet, komplimenter, som voro mer än smilker, ty många af de där slaboänder-

na sätta vid helgdagsstillfällen fram en banket, som äfven en finsmakare visat inte behöfver att försä.

Biskop Lindström var en man med mycket omfattande inträse. Intet mänskligt var honom främmande. Han diskuterade fritt med sina församlingar politik, jordbruk, skol- och kommunalärenden, men aldrig religion utom i kyrkan. En mycket religiös man hade han förfärdigt sig att inse, att medan vi alltid borde vara religiösa, vi böra inte alltid hålla religionens och andaktsöfningar, ty sådant förfel sitt ändamål. En puritansk präst af den sorten, som väcker så tjockt i det här landet, skulle naturligtvis med det samma samlat ihop en del maskulina och feminina käringar för att sjunga psalmer och "prisa Gud" och på så sätt fördrå hela glädsställningen. Detta var inte Lindströms sätt. Han pratade och pokulerade med sina församlingar, intraserade sig för allt, ända till kortspelen och lekarna. Hans hvarva verkade därför aldrig sordin på den glädsställningen.

I församlingens angelägenheter fick naturligtvis Lindström varken sin vilja igenom. Ibland hände det dock, att han rönt stark opposition. Jag minnes särskildt en gång, då det var fråga om att sammansätta klockare- och skolämbetsbefattningarna. Detta motsatte sig prästen. Han framhöll bland annat, att ingen då funnes att sjunga vid begravnin, som försäkring på bokenkänningar. En af bönderna höf då upp sin rost och föreslog, att man kunde ju följa Borrbys exempel och låta en afskedad soldat "sjunga in för lifen". Då var det Lindström som gjorde vred i Borrbys var hans egen far klockare, och han visste, att faders betydliga äfversörsmål under stundom nödvändigtgjorde att låta den gamle soldaten vikariera för klockaren.

För att emellertid dra full valuta af Lindströms porträtt borde det studeras vid sidan af församlingens klockare. Dessa båda män voro mycket satta vännar, "du" och "bröder m. m." Jag kan knappast förklara hur den kom sig denna vänskap, möjligen berodde den på, att Lindström själv var klockare, som med rättfram klarhet likt huggande svärd skuro genom hjärtan och njurar. Tillgjordhet och effektivitet voro helt och hållet både frammande och fräntotande för hans natur. Till och med då han ledde församlingens bön, märktes aldrig någon förändring i blick, tonfall eller åtbörd. Det låt snarare, som om han befordradt Gud att välsigna medlidningen.

När klockaren och prästen reste till annexförsamlingen, Tosterup, skedd det alltid med prästens ekipage. Då vraktes sig män för klockaren. Han låg på rygg i sätet af den bekämda äfversörskammet. Prästen höll nämligen alltid ett mycket fint ekipage — och mågen och cigarrer stuko rätt i vädrat. Om man stod vid den sida, klockaren satt, kunde man icke alls se det lilla bispofuoret för klockarens ämbete, under det att från den andra sidan prästens anspråkslösa gestalt icke alls tycktes inkräkta på "direktörens" omfångsrika stoftbydda.

"Direktören" — detta var den titel, med hvilken klockaren önskade tilltalas, om han icke skulle känna sig stucken — var naturligtvis liksom alla direktörer mycket konservativ. Såsom församlingens hörsten och samhällslets stöttepel och såsom också räknade sitta bekanta bland biskopar, grefvar och baroner, ansåg han naturligtvis detta vara den enda politiska och passande för honom. Då förtfärdigt till dessa rader alltid hållit sig bland de fortappade färnen längst ute på oppositionens vänstra flygel, är det inte svårt att förstå, att klockaren icke såg med vidare blida ögon på de samhällsomsörtande doktriner, som han (för) aldrig underlät att försvåra, då så var nödvändigt. Jag minnes en gång en mindre jultillställning hos min morbror. Min morbror var ärendator på prästgården, och därför voro både prästen och klockaren ofta sedda gäster hos honom. Förutom prästen och klockaren och minns anhöriga, var äfven riksdagsmannen — numera aflidne — Lasse Jonsson i Sandby närvarande. Lasse var sväger med min morbror. Lasse var, som nog många läsare erinra sig, en af stiftarens och ledare af Nya Landt-

JULENS STJÄRNA.

STORTROLL och Liljoll de genom skogen gnodde. Rätt som det var de stannade och glodde. Där satt ett gossebarn, en stjärna klar han bar. "Jag tror vi pillen tar", sa Stortroll.

Stortroll och Liljoll de stucko sina trynen tätt inpå pillen. Då stack dem i synen glimrande stjärna, hvarmed den lille lekte. "Jag tror det är ett soltroll", sa Liljoll.

Stortroll och Liljoll de sina fingrar krökte. På pillen i påse de gång på gång försökte. Men trollik och tass sin makt hade mist. "Den bytningen förskräcker mej!" sa Stortroll till sig.

Trollen i spejlvärn smeto ur huset. Om det förtal och spott och hån skedde stjärnens. Genom nätt, tung och triat, klarigt nätt alla. Gossesbarnet Jesu Krist invid härden hvilat.

SIGURD DAHLLOF.

Stortroll och Liljoll de skumpade och rändde, de stöpo omkull och foro öfverände. De ramlade i berget ner, i svart, tung natt. Men kvar på tufvan stjärnög pill i sina drömmar satt.

Natt kröp ur fjällen, och en från fastet yrd. Men pillen till tjällen med stjärnan kosan styrde. Där suttu troll i vrånen, ond, vrängt tal de förde. De hade klör på tårna och hjärtarna förforde.

Då knacker det på dörren i kvällen tung och mulen. Det gods hjärtat säger: "Stig in, Gudsfrid i julen!" Och öfver tröskeln stiger en pill med stjärneljus. "Frid vare dig", han hälsar, "och all god viljas hus!"

En God Jul Tillönskas Våra Läsare.

Glada julafon, härliga, klara! då tändes ljus uti hjärtan och tjäll. Lofsfången ljuder från änglarnas skara genom århundraden, hörd i kväll: "Ara vare Gud i höjden, frid på jorden, människorna en god vilje, ara vare Gud!" Glada julafon, härliga, klara! då tändes ljus uti hjärtan och tjäll. o. s. v.

Vi ha ett så rikt förråd af psalmer och sånger, passande att sjungas icke i o. m. lasas under jultiden. Detta förråd räcker till för olika tillfällen under hela julhelgen, om vi blott vilja göra bruk därav.

Men hvad vore julen utan julotta! Hvar skönt är det icke att få vara med i "Juls kyrkan" på juldagsmorgon och med hjärta och mun instamma i psalmen:

Var hälsad, sköna morgonstund, som af profeters heliga mun är oss bebadad världen! Du stora dag, du sälla dag, på hvilken himlens välbehag annu besöker jorden! Unga sjunga med de gamla: sig församla jordens boner kring den største af dess stoner. o. s. v.

Måne den juldagsmorgon någon gång skall komma i tiden, då denna härliga psalm ej skall sjungas i många kyrkor!

Och hur skönt är det icke att på juldagsmorgon få lyssna till Herrens ord, som läses i ljuset från julleusen: "Det folket, som i mörkert vandrar, ser ett stort ljus, och öfver dem, som bo i ett mörkt land, skiner det klara lifen."

Det stora ljus, om hvilket profeten talar, är Jesus Kristus, rättfärdighets sol med salighet under sina vingar. Och om detta ljus, om denna sol, talar jul-evangeliet. Vi minnas hvad Herrens ängel sade till herdarna, då han bebadade Jesu födelse: "Se, jag hälsar eder stor glädje, som skall vederfaras allt folket!" Genom Jesus, och genom honom allena, är det som vi kunna få "stor glädje". Världens glädje är liten och falsk; Jesu glädje är stor och sann. Vi komma ihåg hvad Jesus säger till sina lärjungar: "Min frid gifver jag eder; icke gifver jag eder som världens gifver". Julen kan icke vara "god", utan något af Jesu frid.

"En God Jul!"

En betraktelse i Julens tid.

För Svenska Canada-Tidningen af PASTOR C. THUNBERG.

OFTA upprepas ofvanstående uttryck i juletid, när vi önska hvar andra "En god jul". Och hvar och en som så önskar en annan en god jul, inlägger i denna sin önskan en betydelse enligt sin egen uppfattning om hvad det är som gör julen god. Darfor blifva julönskningarna af mycket olika betydelse eller innehåll, fastän de till ordalydelse äro ungefär lika.

Somliga tänka sig rusdrycker vara det, som gör julen god. En del menar, att det är god och mycken mat, som gör det. Såsom jag en gång hörde en man (icke svensk till börd) i Första Staterna uttrycka sig, att tre gånger om året åt han så mycket, att han därpå blef sjuk. Dessa tre gånger voro på juldagen, på tacksgesedagen och vid familjefesten, hvilken i hans hem firades ärligen. Och fastän denne man på dessa dagar åt så mycket, att han efteråt blef sjuk därpå, ansåg han likväl dessa dagar som goda, de bästa af alla dagar under hela året. För andra är umäktligt med vännen och bekanta under juldagsnatten, då kanske tiden fördrives med skoj, syndigt samtal, kortspel och annat sådant, det, som gör julen god. För andra åter är det de många dans tillställningarna och andra syndiga nöjen, som göra julen god i Canada och Första Staterna är för många barn, som ej fått en kristlig fostran. Sanna Claus med sina julstrumpor, julbrev och julfester den, som gör julen god.

Men många, barn, ungdom och äldre, lysa dock en annan åsikt än de här öfvan antydda om julen. Dessa många äro öfvertygade om, att en god jul ej kan firas utan Jesus och när de tillniska sina medmänniskor en god jul, så tillniska de dem en jul med Jesu frid och glädje. Julgränsen med sina julljus kan bitraga till att göra julen god och detta särskildt för barnen. Dess grönska mitt i vintern påminner om Guds kärlek och nåd, som äro lika alla dagar året om. Dess ljus påminner om, att äfven vi böra vara ljus, som vittna om Jesus, det stora ljuset. Andlig säng bidrager också till att göra julen god i kristlig mening. Så sådan säng därför få ljuda i hemmen och templen nu under den stundande julhögtiden. Må andlig säng få ljuda på julfafon, när ljusen brinna i julgränsen. En passande säng för julfafon är:

Glada julafon, härliga, klara! då tändes ljus uti hjärtan och tjäll. Lofsfången ljuder från änglarnas skara genom århundraden, hörd i kväll: "Ara vare Gud i höjden, frid på jorden, människorna en god vilje, ara vare Gud!" Glada julafon, härliga, klara! då tändes ljus uti hjärtan och tjäll. o. s. v.

EN JULSÅNG.

SOM stjärnan ofvan Davids hus de vise färdmen ledde till barnet, som bled världens ljus och frälsning oss beredde, så från vår klokskaps ökenstig vår väg på nytt sig vände, till dess vi åter himna dig, du från Guds himmel sänd!

Met dig vår langtnas famn är sträckt och närma vi oss tiden, då det mot sin sista öfvertvakt en mörknad världsdag skrider, vi lyfta dock vårt hufvud opp och fröjda oss i anden, ty för vår bidans vissa hopp din ankomst är förhånden, som byter skuggorna i dag och sönderinen i enhet och återger vår själ dess drag af himmelsk värpsjalsrenhet.

Se, an oförundkladt ljus den helga stjärna glänser, som bärar oss ett fadershus darbotorn tidens gränser, och åter höjs vår lofsångs ljud när julens kyrkor ringa och om Guds rikets vär ett bud i kulen vinter bringa.

E. N. Söderberg.

